YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
7 päivänä helmikuuta 1985 *

Asiassa 135/83,

jonka Raad van Beroep Zwolle on ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti saattanut yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

H. B. M. Abels

vastaan

Bedrijfsvereniging voor de Metaalindustrie en de Electronische Industrie

ennakkoratkaisun työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY (EYVL L 61, s. 26) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti A. J. Mackenzie Stuart, jaostojen puheenjohtajat G. Bosco, O. Due ja C. Kakouris sekä tuomarit T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot ja R. Joliet,

julkisasiamies: Sir Gordon Slynn,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, joita sille ovat esittäneet:

- kantaja Abels, asiamiehenään asianajaja J. van der Hel,

- vastaaja Bedrijfsvereniging voor de Metaalindustrie en de Electronische Industrie, asiamiehenään kirjallisessa käsittelyssä asianajaja J. H. Meijs ja suullisessa käsittelyssä W. M. Levelt-Overmars,

- Alankomaiden hallitus, asiamiehenään kirjallisessa käsittelyssä I. Verkade ja kirjallisessa käsittelyssä A. Bos, avustajanaan L. A. D. Keus,

- Tanskan hallitus, asiamiehenään L. Mikaelsen,

- Ranskan hallitus, asiamiehenään G. Boivineau,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Beschel, avustajanaan asianajaja F. Herbert,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.11.1984 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Raad van Beroep Zwolle on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 28.6.1983 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 11.7.1983, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY (EYVL L 61, s. 26) 1 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan 1 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty sellaisen oikeudenkäynnin yhteydessä, jonka H. B. M. Abels on aloittanut Bedrijfsvereniging voor de Metaalindustrie en de Electronische Industrie'n (metallurgia- ja elektrotekniikka-alan ammatillinen järjestö, jäljempänä Bedrijfsvereniging) johtoa vastaan.

3 Pääasian kantaja työskenteli Enschedessä toimivan rajoitetun vastuun yhtiön Machinefabriek Thole BV:n (jäljempänä Thole) palveluksessa, kun Tholelle myönnettiin Arrondissementsrechtbank Almelon perättäisillä päätöksillä "*surséance van betaling*" (maksujen lykkäys), ensin väliaikaisesti 2.9.1981 ja sitten lopullisesti 17.3.1982 ennen yrityksen asettamista konkurssiin 9.6.1982. Tämän konkurssimenettelyn yhteydessä Thole on pesänhoitajan tekemän sopimuksen nojalla luovutettu 10.6.1982 alkaen Enschedessä toimivalle rajoitetun vastuun yhtiölle Transport Toepassing en Produktie BV:lle (jäljempänä TTP), joka on jatkanut Tholen yritystoimintaa ja työllistänyt suurimman osan sen työntekijöistä, mukaan lukien Abelsin.

4 Koska Abels ei ole saanut palkkaansa ajanjaksolta 1.–9.6.1982 Tholelta eikä TTP:ltä, eikä myöskään lomarahaa kyseiseltä vuodelta tai suhteellista osaa loppuvuoden lisäpalkkiostaan, hän on hakenut näitä määriä Bedrijfsverenigingiltä, joka Abelsin mukaan on Alankomaiden lainsäädännön nojalla toissijaisesti velvollinen maksamaan kyseiset määrät.

5 Tämä hakemus on hylätty sillä perusteella, että Alankomaiden siviilioikeuslain 1639 aa) ja 1639 bb) pykälien nojalla, jotka on säädetty 15.5.1981 annetussa laissa edellä mainitun direktiivin 77/187/ETY täytäntöönpanemiseksi, Tholen velvollisuudet, joita sille työsopimuksista on syntynyt työntekijöitä kohtaan, ovat siirtyneet TTP:lle ja ettei Bedrijfsverenigingillä ollut näin ollen maksuvelvollisuutta.

6 Direktiivin 77/187/ETY, jonka neuvosto on antanut erityisesti perustamissopimuksen 100 artiklan nojalla, johdanto-osan perustelukappaleissa todetaan, että sen tarkoituksena on "huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu". Tässä tarkoituksessa direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "ne luovuttajan oikeudet ja velvollisuudet, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta – – siirtyvät tällaisen luovutuksen vuoksi luovutuksensaajalle". Direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa varmistetaan kyseisten työntekijöiden suoja luovuttajan tai luovutuksensaajan toimittamaa irtisanomista vastaan, lukuun ottamatta kuitenkin "irtisanomisia työvoiman muutoksiin johtavista taloudellisista, teknisistä tai organisatorisista syistä". Lisäksi direktiivin 6 artiklassa asetetaan luovuttajalle ja luovutuksensaajalle

tiettyjä velvollisuuksia antaa tietoja niiden työntekijöiden edustajille, joita luovutus koskee, ja neuvotella heidän kanssaan. Direktiivin 7 artiklassa täsmennetään lopuksi, että direktiivillä "ei estetä jäsenvaltioita soveltamasta tai antamasta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä – – jotka ovat työntekijöille edullisempia".

7 Abels on valittanut Bedrijfsverenigingin hylkäävästä päätöksestä Raad van Beroep Zwolleen, joka arvioituaan, että annettava päätös riippui kysymyksistä, jotka liittyivät direktiivin 77/187/ETY säännösten tulkintaan, on lykännyt asian ratkaisemista ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Ulottuuko direktiivin 77/187/ETY 1 artiklan 1 kohdan soveltamisala myös sellaiseen tilanteeseen, jossa yrityksen luovuttaja on asetettu konkurssiin tai saanut "*surséance van betaling*in"?

Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä:

2) Onko direktiivin 77/187/ETY 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että luovuttajan velvollisuuksiin, jotka siirtyvät yrityksen luovutuksen perusteella luovutuksensaajalle, kuuluvat myös ne velvollisuudet, jotka johtuvat työsopimuksesta tai työsuhteesta ja jotka ovat syntyneet ennen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua luovutusajankohtaa?"

Ensimmäinen kysymys

Direktiivin soveltamisalan määritteleminen

8 Ensimmäisen kysymyksen osalta on todettava ensinnäkin, että direktiivin 77/187/ETY 1 artiklan 1 kohdan, jossa määritellään direktiivin aineellinen soveltamisala, mukaan direktiiviä "sovelletaan yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta", joista viimeksi mainitusta tilanteesta ei ole kyse tässä yksittäistapauksessa. Kysymyksellä pyritään selvittämään, sisältyykö tähän määritelmään sellainen tapaus, jossa yrityksen luovuttaja on asetettu konkurssiin tai saanut "*surséance van betaling*in", edellyttäen, että kyseinen yritys on osa konkurssipesää tai sitä koskee "*surséance van betaling*".

9 Pääasian kantajan, Alankomaiden hallituksen ja komission mukaan sanamuoto "overdracht krachtens overeenkomst", joka esiintyy direktiivin hollanninkielisessä tekstissä, osoittaa, että direktiivin soveltamisala rajoittuu ainoastaan niihin luovutuksiin, jotka tapahtuvat vapaaehtoisesti tehtyjen sopimusten perusteella, sulkien pois kaikki ne luovutukset, jotka ovat tapahtuneet sellaisen oikeudellisen menettelyn yhteydessä, jonka tarkoituksena on joko velallisen varallisuuden kollektiivinen ja pakotettu realisointi tai velallisen taloudellisten vaikeuksien poistaminen tällaisen realisoinnin välttämiseksi. Edellä mainitut tahot väittävät, että kyseiset menettelyt on suljettu pois jopa silloin, kun kyse vapaaehtoisesta myynnistä, koska sopimusvapauden olennainen osatekijä jää puuttumaan, jos luovutus edellyttää tuomioistuimen toimintaa ja jos myynnin niin menettelyllinen kuin aineellinenkin sisältö määräytyisi näihin menettelyihin liittyvien erilaisten etujen tasapainottamisen perusteella.

10 Bedrijfsvereniging ja Tanskan hallitus väittävät sitä vastoin, ettei riidanalainen säännös kirjaimellisesti tulkittuna sisällä mitään sellaista tekijää, jonka perusteella voitaisiin olettaa, että direktiivillä suljetaan sen soveltamisalan ulkopuolelle sellainen luovutus, joka tapahtuu sellaisen myynnin tuloksena, jonka on suorittanut konkurssipesän pesänhoitaja tai sellainen velallinen, joka on saanut "*surséance van betaling*in".

11 Kyseisen säännöksen eri kieliversioiden vertailun perusteella sanamuotojen välillä on terminologisia eroavaisuuksia yrityksen luovuttamisen osalta. Kun saksalaisessa ("vertragliche Übertragung"), ranskalaisessa ("cession conventionnelle"), kreikkalaisessa ("*συμβατική εκχώρηση*"), italialaisessa ("cessione contrattuale") ja hollantilaisessa ("overdracht krachtens overeenkomst") versiossa selkeästi tarkoitetaan ainoastaan sopimukseen perustuvia luovutuksia, mistä voidaan päätellä, että muut luovutustavat, kuten ne, jotka johtuvat hallinnollisesta toimesta tai tuomioistuimen päätöksestä, ovat poissuljettuja, englantilaisella ("legal transfer") ja tanskalaisella ("overdragelse") versiolla tunnutaan tarkoittavan laajempaa soveltamisalaa.

12 Lisäksi on todettava, että sopimukseen perustuvan luovutuksen käsite vaihtelee eri jäsenvaltioiden konkurssioikeudessa, kuten tässä menettelyssä on ilmennyt. Kun tietyissä jäsenvaltioissa pidetään konkurssimenettelyn yhteydessä suoritettua myyntiä tietyissä olosuhteissa tavanomaisena sopimukseen perustuvana myyntinä, vaikka tuomioistuimen toiminta on tällaisen sopimuksen tekemisen edellytys, muissa oikeusjärjestyksissä myyntiä pidetään tietyissä olosuhteissa julkisen vallan tekemään toimeen perustuvana.

13 Näiden eroavaisuuksien olemassaolon vuoksi riidanalaisen säännöksen ulottuvuutta ei voida arvioida ottamalla tulkinnassa huomioon pelkkä säännöksen sanamuoto. Direktiivin merkitystä on näin ollen selvennettävä ottaen huomioon sen yleinen rakenne, sen asema yhteisön oikeuden muodostamassa järjestelmässä suhteessa konkurssijärjestelmiin sekä sen tarkoitus.

Direktiivin ja konkurssioikeuden väliset suhteet

14 Kuten direktiivin 77/187/ETY edellä mainituista johdanto-osan perusteluk appaleista ilmenee, direktiivin tarkoituksena on huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan yrityksen luovutustilanteessa.

15 Konkurssioikeudelle ovat ominaisia erityiset menettelyt, joiden tavoitteena on saattaa keskenään tasapainoon erilaiset edut eli erityisesti eri velkojaryhmien väliset edut, mikä merkitsee sitä, että kaikissa jäsenvaltioissa on voimassa erityissääntöjä, jotka voivat ainakin osittain poiketa muista, luonteeltaan yleisemmistä säännöksistä, joihin kuuluvat työ- ja sosiaalioikeuden säännökset.

16 Konkurssioikeuden omaleimaisuus, joka ilmenee kaikissa jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä, on vahvistettu myös yhteisön oikeudessa. Työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 17 päivänä helmikuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/129/ETY (EYVL L 48, s. 29), joka on annettu, kuten direktiivi 77/187/ETY:kin, perustamissopimuksen 117 artiklan tavoitteiden toteuttamiseksi, 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa suljetaan nimenomaisesti tämän säädöksen soveltamisalan ulkopuolelle ne työntekijät, joita koskee liikkeen toiminnan lakkaaminen, "silloin kun tämä perustuu oikeuden päätökseen". Konkurssioikeuden omaleimaisuus on todettu myös työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä lokakuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/987/ETY (EYVL L 283, s. 23) antamisessa. Tällä direktiivillä luodaan järjestelmä, jolla varmistetaan maksamattomien palkkasaatavien maksu ja jota sovelletaan myös konkurssiin asetettuihin yrityksiin.

17 Tämän lisäksi konkurssimenettelyjä ja vastaavia menettelyjä koskevat säännöt ovat hyvin erilaisia eri jäsenvaltioissa. Tämä toteamus yhdessä sen seikan kanssa, että konkurssioikeuteen liittyy sekä jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä että yhteisön oikeusjärjestyksessä erityissääntöjä, mahdollistaa sen johtopäätöksen, että jos direktiivi olisi tarkoitettu sovellettavaksi myös tällaisten

menettelyjen yhteydessä tapahtuneisiin yrityksen luovutuksiin, tätä koskeva nimenomainen säännös olisi sisällytetty direktiiviin.

Direktiivin tarkoitus

18 Edellä esitetty direktiivin 77/187/ETY tulkinta seuraa välttämättä myös direktiivin tarkoituksen tutkimisesta. Sen johdanto-osan perustelukappaleista ilmenee, että direktiivin tarkoitus, joka on työntekijöiden suojan varmistaminen yrityksen luovutuksessa, on ymmärrettävä ottaen huomioon "taloudellinen kehitys" ja perustamissopimuksen 117 artiklassa ilmaistu tarve "edistää työntekijöiden elin- ja työolojen kohentamista siten, että olojen yhtenäistäminen niitä kohennettaessa on mahdollista". Kuten komissio on perustellusti todennut, direktiivin tavoite on näin ollen estää se, että yritysten uudelleenjärjestely yhteismarkkinoilla vahingoittaa kyseisten yritysten työntekijöiden etuja.

19 Asianosaiset ovat erimielisiä siitä, ovatko ne sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset, jotka seuraavat, jos direktiiviä mahdollisesti katsotaan sovellettavan konkurssi- tai vastaavassa tilanteessa, edullisia vai vahingollisia työntekijöiden etujen kannalta.

20 Bedrijfsvereniging ja Tanskan hallitus toteavat, että direktiiviä sovelletaan tällaisessa tilanteessa sillä perusteella, että juuri ne työntekijät, joiden työnantaja on asetettu konkurssiin, ovat niitä, jotka ovat eniten suojan tarpeessa, ja että jos tällainen suoja on varmistettu, sekä työntekijät että konkurssipesä ovat tavallisesti taipuvaisempia varmistamaan yrityksen toiminnan jatkuvuuden luovutusajankohtaan asti.

21 Alankomaiden hallitus ja komissio sitä vastoin vetoavat tiettyihin taloudellisiin seurauksiin, jotka ovat epäedullisia työntekijöiden suojelun kannalta siinä tilanteessa, että direktiiviä olisi sovellettava yrityksen luovutukseen konkurssin tai "*surséance van betaling*in" tapauksessa. Niiden mukaan tällainen direktiivin soveltamisalan laajennus voisi saada potentiaalisen yrityksen luovutuksensaajan luopumaan yrityksen hankkimisesta konkurssipesän velkojien hyväksymin ehdoin, jolloin viimeksi mainittujen olisi myytävä yrityksen omaisuus osina. Tämä merkitsisi kaikkien yrityksen työpaikkojen katoamista, mikä olisi direktiivin tehokkaan vaikutuksen vastaista.

22 Näistä erilaisista arvioista ilmenee, että taloudellisen kehityksen nykytilanteessa vallitsee huomattavaa epätietoisuutta sen osalta, mitkä ovat yrityksen luovutuksen vaikutukset työmarkkinoihin työnantajan maksukyvyttömyystilan-

teessa ja mitkä ovat ne asianmukaiset toimenpiteet, joilla parhaiten suojellaan työntekijöiden etuja.

23 Edellä esitetystä seuraa, ettei voida sulkea pois sitä vakavaa vaaraa, että työntekijöiden elin- ja työolot kokonaisuutena katsoen heikkenevät perustamissopimuksen sosiaalisten tavoitteiden vastaisesti. Näin ollen ei voida tehdä sitä päätelmää, että direktiivillä 77/187/ETY asetetaan jäsenvaltioille velvoite ulottaa direktiivin säännöt koskemaan sellaista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutusta, joka tapahtuu sellaisen konkurssimenettelyn yhteydessä, jonka tarkoituksena on luovuttajan omaisuuden realisointi toimivaltaisen tuomioistuimen valvonnassa.

24 On kuitenkin täsmennettävä, että vaikka edellä esitettyjen näkökohtien perusteella tällaiset luovutukset eivät kuulu mainitun direktiivin soveltamisalaan, jäsenvaltiot saavat vapaasti soveltaa oman kansallisen lainsäädäntönsä perusteella direktiivin periaatteita joko kokonaan tai osaksi.

Direktiivin sovellettavuus "*surséance van betaling*in" tapauksessa

25 Vaikka tässä yksittäistapauksessa yrityksen luovutus tapahtui konkurssimenettelyn yhteydessä, kansallisen tuomioistuimen esittämällä kysymyksellä tarkoitetaan myös tilannetta, jossa luovutus on tapahtunut sellaisen menettelyn kuin "*surséance van betaling*in" (maksujen lykkäys) yhteydessä.

26 Asianosaiset ovat eri mieltä siitä, koskevatko tällaista luovutusta direktiivin 77/187/ETY soveltamisen osalta samat säännöt kuin sellaista luovutusta, joka on tapahtunut konkurssipesän pesänhoitajan suorittaman myynnin tuloksena. Alankomaiden hallitus ja komissio väittävät tältä osin, että ne syyt, jotka estävät direktiivin soveltamisalan laajentamisen niihin yrityksen luovutuksiin, jotka tapahtuvat konkurssimenettelyn yhteydessä, estävät direktiivin sovellettavuuden myös silloin, kun luovuttajalle on myönnetty maksujen lykkäys.

27 Bedrijfsvereniging ja Tanskan hallitus vaikuttavat sitä vastoin olevan sitä mieltä, että direktiiviä 77/187/ETY olisi sovellettava, silloin kun luovuttaja on saanut maksujen lykkäyksen, vaikkakaan se ei olisi sovellettavissa luovutukseen, joka tapahtuu konkurssimenettelyn yhteydessä. Jos näin ei olisi, kyseistä lykkäystä voitaisiin hakea erityisesti luovutuksen tarkoituksessa ja siten työntekijöiden vahingoksi.

28 On todettava, että "*surséance van betaling*in" kaltaisella menettelyllä on tiettyjä yhteisiä ominaispiirteitä konkurssimenettelyn kanssa, koska myös ensiksi mainittu menettely on tuomioistuinmenettely. Ensin mainittu menettely eroaa kuitenkin jälkimmäisestä siinä, että tuomioistuimen suorittama valvonta niin menettelyn aloittamisessa kuin sen kulussakin on rajoitetumpi. Tällaisen menettelyn tavoitteena on lisäksi ensisijaisesti kyseisen yrityksen varallisuuden turvaaminen ja mahdollisesti yrityksen toiminnan jatkaminen kollektiivisen maksujen keskeytyksen avulla sellaisen järjestelyn aikaansaamiseksi, joka mahdollistaa sen, että yrityksen toimintaa pystytään tulevaisuudessa jatkamaan. Jos tällaiseen järjestelyyn ei päästä, tällainen menettely voi, kuten tässä yksittäistapauksessa, johtaa siihen, että velallinen asetetaan konkurssiin.

29 Tästä seuraa, että ne syyt, jotka estävät direktiivin soveltamisen niihin yrityksen luovutuksiin, jotka tapahtuvat konkurssimenettelyn yhteydessä, eivät koske tämän tyyppistä, konkurssimenettelyä edeltävää menettelyä.

30 Kaikkien näiden syiden vuoksi ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY 1 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutukseen sellaisessa tilanteessa, jossa luovuttaja on asetettu konkurssiin ja jossa kyseinen yritys tai liike on osa konkurssipesää, vaikka jäsenvaltiot voivatkin omasta aloitteestaan soveltaa tällaiseen luovutukseen direktiivin periaatteita. Direktiiviä sovelletaan kuitenkin sellaiseen yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutukseen toiselle työnantajalle, joka tapahtuu "*surséance van betaling*in" (maksujen lykkäys) kaltaisen menettelyn yhteydessä.

Toinen kysymys

31 Toisella kysymyksellä pyritään pääasiallisesti selvittämään, onko direktiivin 77/187/ETY 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se kattaa myös ne luovuttajan velvollisuudet, jotka seuraavat työsopimuksesta tai työsuhteesta ja jotka ovat syntyneet ennen luovutusajankohtaa.

32 Mainitun säännöksen ensimmäisen alakohdan mukaan "ne luovuttajan oikeudet ja velvollisuudet, jotka johtuvat 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät tällaisen luovutuksen vuoksi luovutuksensaajalle". Toisessa alakoh-

dassa täsmennetään kuitenkin, että "jäsenvaltiot voivat säätää, että luovuttaja on 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen jälkeen luovutuksensaajan ohella edelleen vastuussa työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvista velvollisuuksista".

33 Bedrijfsvereniging ja komissio väittävät, että riidanalainen säännös kattaa kaikki ne luovuttajan velvollisuudet, jotka johtuvat työsopimuksesta tai työsuhteesta, mukaan lukien työntekijöiden erääntyneet saatavat aikaisemmalta työnantajalta. Tämä seuraa niiden mukaan direktiivin tavoitteesta, joka on suojata työntekijöitä ja erityisesti heidän oikeuksiaan työnantajan vaihtuessa.

34 Alankomaiden hallitus toteaa sitä vastoin, että tätä säännöstä on tulkittava siten, ettei sillä tarkoiteta sellaisten velkojen luovutusta, jotka ovat syntyneet ennen yrityksen luovutusta, erityisesti sillä perusteella, että sopimusoikeuden tunnustetun periaatteen mukaan velallinen ei voi siirtää velkojaan kolmannelle osapuolelle ilman velallisten suostumusta. Kansallinen lainsäätäjä on Alankomaiden hallituksen mukaan kuitenkin vapaa toteamaan uuden työnantajan vastuulliseksi näistä veloista aikaisemman työnantajan ohella sen vaaran poistamiseksi, jolle työntekijät saattaisivat altistua, jos luovuttaja luovutuksen jälkeen mahdollisesti katoaisi.

35 Tanskan hallitus puolestaan tekee eron sellaisen yrityksen luovutuksen, joka tapahtuu tavallisen myynnin tuloksena, mukaan lukien maksulykkäystilanne, ja konkurssipesän suorittaman yrityksen luovutuksen välillä. Kun luovutuksensaaja ensin mainitussa tapauksessa saa vastattavakseen kaikki ne velvollisuudet, jotka aiheutuivat luovuttajalle työsuhteesta, ei luovutuksensaajan kuitenkaan ole otettava vastattavakseen sellaisia vanhoja velvollisuuksia, jotka konkurssilainsäädännön nojalla kuuluvat konkurssipesälle.

36 On muistettava, että direktiivin 77/187/ETY 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa viitataan yleisesti ja rajoituksetta "niihin luovuttajan oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka johtuvat – – luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta". Mainitun kohdan toisessa alakohdassa, jossa annetaan jäsenvaltioille lupa säätää siitä, että luovuttaja vastaa luovutuksensaajan ohella kyseisistä velvoitteista "luovutuksen jälkeen", osoitetaan, että niistä velvoitteista, jotka luovutuksen tapahtuessa ovat voimassa työntekijöitä kohtaan, vastaa ensisijaisesti luovutuksensaaja.

37 Tätä tulkintaa tukee se seikka, että 3 artiklan 3 kohdassa suljetaan nimenomaisesti riidanalaisen 1 kohdan ulkopuolelle "oikeudet jäsenvaltion lakisääteisen sosiaaliturvajärjestelmän ulkopuolella olevan, yhtiön tai yhtä useam-

man yhtiön yhteisen lisäeläkejärjestelmän mukaisiin vanhuus- tai työkyvyttömyysetuuksiin taikka jälkeenjääneiden etuuksiin". Tällaisen kyseistä pääsääntöä rajoittavan erityissäännöksen antamisen perusteella on pääteltävä, että 3 artiklan 3 kohta kattaa kaikki ne työntekijöiden oikeudet, joita tämä poikkeus ei koske, syntyivätpä nämä oikeudet ennen yrityksen luovutusta tai sen jälkeen.

38 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 77/187/ETY 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kyseinen kohta kattaa ne luovuttajan velvollisuudet, jotka johtuvat työsopimuksesta tai työsuhteesta ja jotka ovat syntyneet ennen luovutusajankohtaa, ellei mainitun artiklan 3 kohdassa säädetyistä poikkeuksista muuta johdu.

Oikeudenkäyntikulut

39 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden ja Tanskan hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Raad van Beroep Zwollen 28.6.1983 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY 1 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutukseen sellaisessa tilanteessa, jossa luovuttaja on asetettu konkurssiin ja jossa kyseinen yritys tai liike on osa konkurssipesää, vaikkakin jäsenvaltiot voivatkin omasta aloitteestaan soveltaa tällaiseen luovutukseen direktiivin periaatteita. Direktiiviä sovelletaan kuitenkin sellaiseen yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutukseen**

toiselle työnantajalle, joka tapahtuu "*surséance van betaling*in" (maksujen lykkäys) kaltaisen menettelyn yhteydessä.

2) **Direktiivin 77/187/ETY 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kyseinen kohta kattaa myös ne luovuttajan velvollisuudet, jotka johtuvat työsopimuksesta tai työsuhteesta ja jotka ovat syntyneet ennen luovutusajankohtaa, ellei mainitun artiklan 3 kohdassa säädetyistä poikkeuksista muuta johdu.**

Mackenzie Stuart Bosco Due Kakouris

Koopmans Everling Bahlmann Galmot Joliet

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä helmikuuta 1985.

P. Heim
kirjaaja

A. J. Mackenzie Stuart
presidentti